

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O JAVNIM CESTAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavak 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 41/01. - pročišćeni tekst i 55/01. - ispravak).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

a) ocjena stanja

Normativni okvir i podlogu za dugoročni razvoj javnih cesta čini Zakon o javnim cestama ("Narodne novine", broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09. i 124/09.).

Zakonom su uređeni pravni položaj javnih cesta, građenje i održavanje javnih cesta, mjere za zaštitu javnih cesta i prometa, koncesije, upravljanje, financiranje i nadzor javnih cesta. Zakon je propisao koje zemljište, građevine, objekti i uređaji i prometni znaci čine javnu cestu. Javna cesta je dobro od interesa za Republiku Hrvatsku u općoj uporabi, a na javnim cestama se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Temeljeno na odredbi članka 50. Ustava Republike Hrvatske Zakonom se ograničavaju vlasnička prava na nekretninama unutar zaštitnog pojasa javnih cesta. Javne se ceste razvrstavaju u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste, kojima upravljaju Hrvatske autoceste d.o.o.; Hrvatske ceste d.o.o.; županijske uprave za ceste odnosno upravno tijelo Grada Zagreba.

Zakonom je postavljen sustav dugoročnog i kratkoročnog planiranja razvitka javnih cesta kroz planske dokumente i to: strategiju razvitka javnih cesta, koju donosi Hrvatski sabor, program građenja i održavanja javnih cesta za četverogodišnje razdoblje koji donosi Vlada Republike Hrvatske te godišnje provedbene planove koje donose subjekti koji upravljaju javnim cestama.

U listopadu 2009. godine Zakon je usklađen sa Zakonom o koncesijama.

Zakon o javnim cestama najvećim je dijelom preuzeo normativna rješenja o pravnom statusu javnih cesta kao općeg dobra iz 1996. godine.

Javne ceste se u Republici Hrvatskoj na temelju članka 2. Zakona smatraju općim dobrima tako da se na njima ne mogu stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Sukladno tome i nekretnine koje se izvlaćuju radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta postaju opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku (članak 26. stavak 6. Zakona). Najvažniji pravni učinak proglašenja javnih cesta općim dobrom je isključenje javnih cesta iz općeg vlasničkopravnog režima, a time i iz mogućnosti da se na njima po bilo kojoj osnovi kao što su na primjer pravni posao, zakon, odluka suda ili druge nadležne vlasti stječu vlasništvo i ograničena stvarna prava. Zbog toga se na javnim cestama

ne može provoditi niti ovrha, na njima se ne mogu osnovati prisilna založna prava u postupcima osiguranja, a javne ceste ne ulaze u imovinu osoba koje su po zakonu njima ovlaštene upravljati. Sve to na određeni način osigurava i posebnu zaštitu javnih cesta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku.

U praksi u pogledu gospodarskog iskorištavanja, upravljanja i gospodarenja javnom cestom, cestovnim zemljištem i drugim zemljištima na kojima su izgrađene građevine i instalacije radi potrebe javne ceste postoje određeni problemi koji proizlaze upravo iz činjenice da se sva zemljišta koja su na određeni način funkcionalno ili gospodarski vezana za javnu cestu po postupcima uređenim Zakonom prethodno prevode u sustav općih dobara. S jedne strane, pravni režim općih dobara proširen je na sve nekretnine koje se izvlašćuju radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja javnih cesta neovisno o tome što veliki dio tih nekretnina nije u koridoru javne ceste određenom projektom javne ceste, već je izvlašten samo da bi se izmjestila ili izgradila nova komunalna i druga infrastruktura.

Analiza postojećeg pravnog uređenja imovinskopravnih odnosa koji nastaju prilikom izgradnje, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta nedvojbeno upućuje na zaključak da to uređenje nije ekonomski učinkovito. Prema postojećem uređenju, predviđenom Zakonom o javnim cestama, čitava nekretnina koja se izvlašćuje radi izgradnje javne ceste ulazi u režim općeg dobra i to bez obzira je li čitava površina izvlaštene nekretnine obuhvaćena projektom javne ceste ili ne. Takvo stanje dovodi do toga da se velik dio izvlaštenog zemljišta vrlo često ne koristi u svrhe u koje bi se mogao koristiti (na primjer za poljoprivrednu proizvodnju) i to unatoč činjenici da taj dio zemljišta ne ulazi u cestovno zemljište odnosno da ne ulazi u koridor javne ceste.

Nadalje, prema postojećem uređenju, općim dobrom postaje i infrastruktura koja je izgrađena na ili izvan cestovnog zemljišta, uslijed čega održavanje i korištenje te infrastrukture pada na teret osoba ovlaštenih za održavanje ceste, a ne osoba koje su registrirane, specijalizirane i opremljene za te poslove. Takvo je rješenje ekonomski neučinkovito, budući da infrastrukturu održava osoba koja nema potrebnih znanja, vještina, kadrova i opreme za učinkovito obavljanje poslova održavanja te infrastrukture. Konačno, prema postojećem uređenju, pojedini dijelovi javne ceste mogu se nalaziti u različitom pravnom režimu gospodarenja i upravljanja, čime se ne osigurava adekvatno upravljanje i održavanje javnom cestom, a što posljedično dovodi do neučinkovitog i neusklađenog upravljanja i gospodarenja javnom cestom.

Nakon sveobuhvatnih analiza ocijenjeno je nužnim pristupiti reformi pravnog režima javnih cesta na način da se za sve javne ceste, uz odgovarajuća ograničenja koja omogućuju optimalni odnos između ciljeva zaštite javnih cesta kao dobra od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku i ciljeva vezanih za učinkovito gospodarenje i upravljanje javnim cestama, uspostavi pravni režim u kojem bi javne ceste bile u javnopravnom vlasništvu (vlasništvo Republike Hrvatske). Analizirani su pravni i gospodarski učinci navedene promjene pravnog režima javnih cesta a uspoređena su i rješenja pravnog uređenja javnih cesta u drugim europskim pravnim porecima (Republika Slovenija), posebno u pogledu načina ostvarivanja zaštite javnih cesta kao dobara od interesa za Republiku Hrvatsku odnosno definiranja ograničenja pravnih i faktičnih raspolaganja vlasništva (na primjer zabrana otuđenja iz javnog vlasništva, zabrana osnivanja stvarnopravnih osiguranja tražbina).

Imovinskopravni odnosi koji nastaju izgradnjom, rekonstrukcijom i održavanjem javnih cesta iznimno su složeni te determinirani nizom sadržajno vrlo disparatnih propisa. Sustavna

izmjena svih tih propisa predstavljala bi vrlo dugotrajan proces, s vrlo neizvjesnim ishodom. Zbog toga se predloženim rješenjima nastoji anulirati u praksi uočene probleme uz minimalnu zakonsku intervenciju. Ponuđenim rješenjima, naime, predlaže se samo izmjena i dopuna Zakona o javnim cestama i to u onom obujmu koji će osigurati stvaranje učinkovitog i konzistentnog pravnog uređenja kojim će se otkloniti u praksi uočeni problemi. Tako se, na primjer, u pogledu problema održavanja infrastrukture izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta, od većeg broja mogućih, predložilo ono rješenje kojim se taj problem učinkovito rješava, bez potrebe ulaženja u rješavanje vrlo složenih vlasničkopravnih odnosa u pogledu te infrastrukture, često uređenih ili barem determiniranih nizom drugih propisa.

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona postiže se uspostava novog pravnog režima javnih cesta kao javnog dobra u općoj uporabi, izvan pravnog prometa, na kojima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih i energetskih građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija, te posebnog prava korištenja cestovnog zemljišta radi obavljanja pratećih djelatnosti.

Ovim izmjenama i dopunama Zakona ujedno se u odnosu na pitanja uplate naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta, novim Zakonom o trošarinama („Narodne novine“, broj 83/09.) uključene u trošarinu na motorne benzine i plinsko ulje, usklađuje s odredbama toga Zakona koje će stupiti na snagu 1. siječnja 2010. godine.

b) pitanja koja će se urediti Zakonom

- promjena pravnog statusa javne ceste iz općeg dobra u javno dobro u općoj uporabi, izvan pravnog prometa, na kojima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih i energetskih građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija, uz zadržavanje zakonskog rješenja da se cestovno zemljište može davati na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti pružanja usluga korisnicima javnih cesta,
- izuzimanje elektroničkog sustava za naplatu cestarine od primjene Zakona o institucijama za elektronički novac,
- uplata naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta,
- preuzimanje na održavanje i upravljanje infrastrukture izgrađene na i izvan cestovnog zemljišta,
- izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta,
- potpuno izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta,
- nepotpuno izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta,
- izvlaštenje radi izgradnje infrastrukture za potrebe javne ceste izvan cestovnog zemljišta,
- naknada za poljoprivredno zemljište, šume i šumsko zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske,
- promjena granice pomorskog dobra radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste,
- ukidanje statusa javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste,
- rokovi za preuzimanje na održavanje i upravljanje građevina izgrađenih na ili izvan cestovnog zemljišta.

c) posljedice koje će donošenjem Zakona proisteći

- uklanjanje prepreka učinkovitim upravljanju i održavanju javnom cestom,
- osiguravanje jedinstvenosti pravnog statusa izgrađene javne ceste kao javnog dobra u općoj uporabi, izvan pravnog prometa, na kojima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija, uz zadržavanje mogućnosti davanja cestovnog zemljišta na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti pružanja usluga korisnicima javnih cesta, što će dovesti do adekvatnog i ekonomski učinkovitog upravljanja i gospodarenja javnom cestom,
- uređivanje posebnog pravnog statusa određenih nekretnina na kojima je izgrađena javna cesta (na primjer pomorskog dobra ili javnog vodnog dobra), na način da se Zakonom za cjelokupnu trasu javne ceste uspostavi isti pravni režim,
- privođenje svrsi i korištenju dijela izvlaštene nekretnine koja nije potrebna za izgradnju i održavanje javne ceste,
- održavanja i upravljanja komunalnim, vodnogospodarskim, energetske i drugim građevinama koje su za potrebe javne ceste izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta preuzet će osobe koje su registrirane, specijalizirane i opremljene za te poslove, što će imati za posljedicu optimalno, ekonomski učinkovito i stručno korištenje te infrastrukture,
- elektronički sustavi za naplatu cestarine neće imati tretman elektroničkog novca,
- uskladit će se odredbe o uplati naknade za financiranje građenja i održavanja javnih cesta sa novim Zakonom o trošarinama.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskog sabora („Narodne novine“, broj 6/02-pročišćeni tekst, 41/02., 91/03., 58/04., 39/08. i 86/08.) predlaže se donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku, radi važnosti materije koja se uređuje i otklanjanje uočenih poremećaja u gospodarstvu.

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
ZAKONA O JAVNIM CESTAMA**

Članak 1.

U Zakonu o javnim cestama ("Narodne novine", broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09. i 124/09) članak 2. mijenja se i glasi:

„Članak 2.

- (1) Javne ceste su javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Javne ceste se ne mogu otuđiti iz vlasništva Republike Hrvatske niti se na njima mogu stjecati stvarna prava, osim u slučajevima propisanim ovim Zakonom.
- (3) Na javnoj cesti može se osnovati pravo služnosti i pravo građenja radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih, energetskih građevina i građevina elektroničkih komunikacija na način propisan ovim Zakonom.
- (4) Cestovno zemljište može se dati na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, benzinske postaje i drugo), na način propisan ovim Zakonom.“

Članak 2.

U članku 3. stavak 2. mijenja se i glasi:

"(2) Javna cesta postaje javno dobro u općoj uporabi pravomoćnošću uporabne dozvole.“

Iza stavka 2. dodaju se stavci 3., 4. i 5. koji glase:

- "(3) Javna cesta upisuje se u zemljišne knjige na temelju pravomoćne uporabne dozvole kao javno dobro u općoj uporabi i kao neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske, s pravom upravljanja Hrvatskih autocesta d.o.o. na autocesti, Hrvatskih cesta d.o.o. na državnoj cesti, županijske uprave za ceste na županijskoj i lokalnoj cesti, odnosno upravnog tijela Grada Zagreba na županijskoj i lokalnoj cesti na području Grada Zagreba.
- (4) Pravo služnosti i pravo građenja na javnoj cesti te pravo koncesije na javnoj cesti upisuju se u zemljišne knjige u skladu s propisima koji uređuju zemljišne knjige.
- (5) Korištenje cestovnog zemljišta upisuje se u zemljišne knjige sukladno odredbama o upisu zakupa u skladu s propisima koji uređuju zemljišne knjige."

Članak 3.

Iza članka 3. dodaje se članak 3.a i naslov iznad njega koji glase:

„Oduzimanje statusa javnog dobra u općoj uporabi javnoj cesti
Članak 3.a

- (1) Kada je trajno prestala potreba korištenja javne ceste ili njezinog dijela kao javne ceste, može joj se oduzeti status javnog dobra u općoj uporabi, a nekretnina kojoj prestaje status javnog dobra u općoj uporabi ostaje u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Odluku o oduzimanju statusa javnog dobra u općoj uporabi javnoj cesti ili njezinom dijelu, na prijedlog osobe koja upravlja javnom cestom, donosi Vlada Republike Hrvatske ili tijelo koje ona ovlasti.
- (3) Odluka iz stavka 2. ovog članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama javne ceste ili njezinog dijela kao javnog dobra u općoj uporabi.
- (4) Odluku iz stavka 2. ovog članka dostavlja osoba koja upravlja javnom cestom zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe odluke u zemljišnim knjigama."

Članak 4.

Iza članka 6.b dodaje se članak 6.c i naslov iznad njega koji glase:

„Elektronički sustavi za naplatu cestarine
Članak 6.c

Elektronički sustavi za naplatu cestarine u smislu Zakona o javnim cestama ("Narodne novine", broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09. i 124/09.) ne smatraju se elektroničkim novcem prema posebnim propisima kojima se uređuje institucije za elektronički novac."

Članak 5.

Naziv glave: "II PLANIRANJE, GRAĐENJE, REKONSTRUIRANJE I ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA" mijenja se i glasi:

"II. PLANIRANJE I UPRAVLJANJE JAVNIM CESTAMA".

Članak 6.

Članak 17. mijenja se i glasi:

„Članak 17.

- (1) Ako se prilikom građenja ili rekonstrukcije javne ceste predviđa i građenje komunalnih, vodnogospodarskih i energetskih građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija na cestovnom zemljištu koje u cijelosti ili djelomično služe za potrebe javne ceste, projekt mora obuhvatiti i te građevine i radove koji će se izvesti na površini, odnosno ispod ili iznad površine ceste.

- (2) Troškove izrade projekata i građenja komunalnih građevina iz stavka 1. ovoga članka, osim javnih površina (pješačkih staza i zelenih površina) te javne rasvjete, snosi investitor komunalnih građevina, u skladu s propisima koji uređuju komunalno gospodarstvo.
- (3) Troškove izrade projekata i građenja vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija iz stavka 1. ovoga članka snosi investitor tih građevina, u skladu s propisima koji uređuju upravljanje tim građevinama.
- (4) Ako se radi građenja komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija na cestovnom zemljištu osniva pravo služnosti odnosno pravo građenja, služnost odnosno pravo građenja osnovat će se u korist investitora tih građevina s trajanjem dok je građevina u funkciji zbog koje je izgrađena.
- (5) Prijenos prava služnosti odnosno prava građenja iz stavka 4. ovoga članka dozvoljen je u korist osobe koja je na temelju posebnog zakona ovlaštena upravljati građevinama iz stavka 1. ovoga članka.
- (6) Osnivanje prava služnosti ili prava građenja te prava i obveze investitora komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se ugovorom s Hrvatskim autocestama d.o.o.; Hrvatskim cestama d.o.o.; koncesionar; županijskom upravom za ceste odnosno Upravnim tijelom Grada Zagreba koje upravlja javnom cestom, sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (7) Suglasnost za građenje komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija na cestovnom zemljištu koje ne služe za potrebe javne ceste daju Hrvatske autoceste d.o.o.; Hrvatske ceste d.o.o.; koncesionar; županijske uprave za ceste odnosno Upravno tijelo Grada Zagreba koje upravlja javnom cestom.
- (8) Osnivanje prava služnosti ili prava građenja te ostala prava i obveze investitora komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija iz stavka 6. ovog članka utvrđuju se ugovorom s Hrvatskim autocestama d.o.o.; Hrvatskim cestama d.o.o.; koncesionar; županijskom upravom za ceste odnosno Upravnim tijelom Grada Zagreba koje upravlja javnom cestom, sukladno odredbama ovoga Zakona.
- (9) Ako se građenjem ili rekonstrukcijom javne ceste zadire u postojeće komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine ili građevine elektroničkih komunikacija, troškove izrade projekata, građenja ili rekonstrukcije tih građevina snosi investitor javne ceste."

Članak 7.

Iza članka 24. dodaje se članak 24.a i naslov iznad njega koji glase:

*“Preuzimanje na održavanje i upravljanje infrastrukture
izgrađene na i izvan cestovnog zemljišta*

Članak 24.a

- (1) Hrvatske autoceste d.o.o.; Hrvatske ceste d.o.o.; koncesionar; županijska uprava za ceste odnosno upravno tijelo Grada Zagreba ne održavaju komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine niti građevine elektroničkih komunikacija koje su izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta, a namijenjene su isključivo ili djelomično za potrebe javne ceste.
- (2) Građevine iz stavka 1. ovog članka preuzimaju na održavanje i upravljanje osobe koje su na temelju posebnog zakona ili odluke nadležnog tijela donijete na temelju posebnog zakona zadužene za njihovo održavanje i upravljanje.
- (3) Preuzimanje iz stavka 2. ovoga članka obaviti će se u roku od 30 dana od dana pravomoćnosti uporabne dozvole.
- (4) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na održavanje građevina iz stavka 1. ovoga članka koje je investitor javne ceste bio dužan izgraditi na ili izvan cestovnog zemljišta na temelju posebnog zakona ili odluke nadležnog tijela donijete na temelju posebnog zakona.“

Članak 8.

Članak 26. mijenja se i glasi:

„Članak 26.

- (1) Građenje, rekonstrukcija i održavanje javnih cesta u interesu je Republike Hrvatske.
- (2) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, na postupak izvlaštenja nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta primjenjuju se propisi o izvlaštenju.
- (3) Uz prijedlog za izvlaštenje nekretnina prilažu se pravomoćna lokacijska dozvola te parcelacijski elaborat, odnosno elaborat nepotpunog izvlaštenja.
- (4) Vlasnik izvlaštene nekretnine radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta ima pravo na naknadu sukladno zakonu kojim je uređeno izvlaštenje, a može mu se umjesto naknade dati u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (5) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, vlasniku izvlaštene stambene ili poslovne zgrade daje se u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina iste namjene odnosno vrijednosti.

- (6) Nekretnine koje su izvlaštenjem, pravnim poslom ili drugim pravnim aktom postale vlasništvo Republike Hrvatske, a lokacijskom dozvolom su predviđene kao javna cesta, neotuđive su iz vlasništva Republike Hrvatske.
- (7) Prijedlog za izvlaštenje nekretnine radi građenja i održavanja javnih cesta u ime i za račun Republike Hrvatske za autoceste podnose Hrvatske autoceste d.o.o.; za državne ceste Hrvatske ceste d.o.o., a za županijske i lokalne ceste županijska uprava za ceste odnosno upravno tijelo Grada Zagreba koje sukladno ovom Zakonu upravlja županijskim i lokalnim cestama.
- (8) Prijedlog za izvlaštenje u ime i za račun Republike Hrvatske može podnijeti i koncesionar ako je na to posebno ovlašten ugovorom o koncesiji sklopljenim po odredbama ovoga Zakona."

Članak 9.

Iza članka 26. dodaju se članci 26.a, 26.b, 26.c. i 26.d i naslovi iznad njih koji glase:

*„Izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture izvan cestovnog zemljišta
Članak 26.a*

- (1) Kad se za potrebe građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste postojeće komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija smještene na zemljištu obuhvaćenom projektom javne ceste moraju izmjestiti izvan cestovnog zemljišta, njihovo izmještanje provodi se u postupku potpunog ili nepotpunog izvlaštenja, uz odgovarajuću primjenu odredbi o izvlaštenju nekretnina iz članka 26. do 28. ovoga Zakona.
- (2) Poslovi izmještanja postojeće infrastrukture radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste smatraju se u smislu ovoga Zakona poslovima građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, i u interesu su Republike Hrvatske.
- (3) Prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za izmještanje postojeće infrastrukture ovlaštene su podnijeti osobe koje su po odredbama ovoga Zakona ovlaštene podnijeti prijedlog za izvlaštenje nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

*Potpuno izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture
izvan cestovnog zemljišta
Članak 26.b*

- (1) Kad se provodi postupak potpunog izvlaštenja nekretnina radi izmještanja postojeće infrastrukture izvan cestovnog zemljišta, nekretnina na koju će se izmjestiti postojeća infrastruktura postaje izvlaštenjem vlasništvo Republike Hrvatske ukoliko je osoba koja je koristila infrastrukturu imala na zemljištu koje se izvlašćuje neko ograničeno stvarno pravo.

- (2) Ako je na nekretnini koja je izvlaštena radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste i s koje je izmještena infrastruktura, osoba koja je koristila infrastrukturu imala neko ograničeno stvarno pravo na temelju kojeg je bila ovlaštena imati u vlasništvu i posjedu odnosnu infrastrukturu, na nekretnini na koju se izmješta infrastruktura u korist te osobe osnovat će se isto stvarno pravo. Osoba u čiju je korist osnovano stvarno pravo na nekretnini izvlaštenoj radi premještanja infrastrukture, nema pravo na naknadu zbog prestanka stvarnog prava na nekretnini izvlaštenoj radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (3) Pravni odnosi između Republike Hrvatske i osoba koje su prije izmještanja postojeće infrastrukture koristile infrastrukturu u pogledu korištenja nekretnina i osnivanja stvarnih prava na nekretninama na koje je izmještena infrastruktura uredit će se na temelju posebnih zakona koji uređuju korištenje i uporabu određene vrste infrastrukture.
- (4) Odredba stavka 2. ovoga članka ne primjenjuju se ako je prijedlog za izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture podnesen kao poseban prijedlog za izvlaštenje prije ili nakon što je već donijeto rješenje o izvlaštenju nekretnine s koje je potrebno izmjestiti infrastrukturu a nije došlo do spajanja tih postupaka.
- (5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i u postupku potpunog izvlaštenja nekretnine radi izmještanja postojeće infrastrukture sa zemljišta koje će se izvlastiti radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, kad je vlasnik infrastrukture i zemljišta izvlaštenog radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste ista osoba. Vlasniku nekretnine će se, kao naknada za izvlašteno zemljište, dati u vlasništvo zemljište koje je temeljem stavka 1. ovoga članka izvlašteno radi premještanja infrastrukture.

*Nepotpuno izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture
izvan cestovnog zemljišta
Članak 26.c*

- (1) Kad se provodi postupak nepotpunog izvlaštenja nekretnina radi izmještanja postojeće infrastrukture na nekretnini na koju će se izmjestiti infrastruktura, rješenjem o izvlaštenju osniva se pravo služnosti u korist osobe koja je na nekretnini izvlaštenoj radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste imala pravo služnosti vodova ili drugih uređaja.
- (2) Osoba u čiju je korist osnovana stvarna služnost na nekretnini izvlaštenoj radi premještanja infrastrukture nema pravo na naknadu zbog prestanka stvarne služnosti na nekretnini izvlaštenoj radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka ne primjenjuju se ako je prijedlog za izvlaštenje radi izmještanja infrastrukture podnesen kao poseban prijedlog za izvlaštenje prije ili nakon prijedloga za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja javne ceste a nije došlo do spajanja tih postupaka.

*Izvlaštenje radi izgradnje infrastrukture za potrebe
javne ceste izvan cestovnog zemljišta*

Članak 26.d

- (1) Kad je za potrebe građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste projektom javne ceste predviđena izgradnja komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevine kao i građevina elektroničkih komunikacija izvan cestovnog zemljišta, za potrebe njihove izgradnje provodi se postupak potpunog ili nepotpunog izvlaštenja nekretnina uz odgovarajuću primjenu odredbi o izvlaštenju nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste iz članka 26. do 28. ovoga Zakona.
- (2) Poslovi gradnje infrastrukture i građevina izvan cestovnog zemljišta za potrebe građenja, održavanja i rekonstrukcije javne ceste smatraju se u smislu ovoga Zakona poslovima građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, i u interesu su Republike Hrvatske.
- (3) Prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za izgradnju infrastrukture i građevina izvan cestovnog zemljišta ovlaštene su podnijeti osobe koje su po odredbama ovoga Zakona ovlaštene podnijeti prijedlog za izvlaštenje nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (4) Prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za gradnju infrastrukture i građevina izvan cestovnog zemljišta podnosi se zajedno s prijedlogom za izvlaštenje nekretnina radi građenja i održavanja javne ceste ili kao poseban prijedlog za izvlaštenje.
- (5) Kad je radi izgradnje infrastrukture ili građevina provedeno potpuno izvlaštenje, nekretnina na kojoj će se izgraditi infrastruktura ili građevina izvan cestovnog zemljišta postaje izvlaštenjem vlasništvo Republike Hrvatske.
- (6) Pravni odnosi između Republike Hrvatske i osoba koje su po posebnim zakonima ovlaštene održavati i upravljati infrastrukturom i građevinama iz ovog članka, u pogledu korištenja nekretnina odnosno osnivanja stvarnog prava na nekretninama na kojima je izgrađena infrastruktura, uredit će se po odredbama posebnih zakona koji uređuju korištenje i uporabu određene vrste infrastrukture.
- (7) Kada je radi izgradnje infrastrukture ili građevina provedeno nepotpuno izvlaštenje, korisnik izvlaštenja je osoba koja je temeljem posebnog zakona ili odluke nadležnog tijela donesene na temelju posebnog zakona zadužena za njihovo upravljanje i održavanje.
- (8) Na preuzimanje održavanja i upravljanja objekata infrastrukture i građevina izgrađenih izvan cestovnog zemljišta radi potrebe građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno ovom članku, na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 24.a ovoga Zakona.“

Članak 10.

U članku 27. u stavku 1. riječi: "korisnik izvlaštenja" zamjenjuju se riječima: "osoba ovlaštena graditi, rekonstruirati i održavati javnu cestu".

U stavku 2. riječi: "korisnik izvlaštenja" zamjenjuju se riječima: "osoba ovlaštena graditi, rekonstruirati i održavati javnu cestu".

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

“(5) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na nekretnine izvlaštene na temelju članka 26.a do 26.d ovoga Zakona.”

Članak 11.

Članak 28. i naslov iznad njega mijenjaju se i glase:

*„Naknada za nekretnine
u vlasništvu Republike Hrvatske
Članak 28.*

- (1) Kada se javne ceste grade, rekonstruiraju ili održavaju na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske, ne plaća se naknada za zemljište.
- (2) U slučaju izdvajanja iz šumsko-gospodarskog područja šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske, radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta ne plaća se naknada za prenesena prava propisana zakonom kojim se uređuje gospodarenje šumama.
- (3) U slučaju građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske, ne plaća se naknada za zemljište niti se plaća naknada zbog umanjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku propisana zakonom kojim se uređuje poljoprivredno zemljište.“

Članak 12.

Iza članka 28. dodaju se članci 28.a i 28.b i naslovi iznad njih koji glase:

*„Promjena granice pomorskog dobra
Članak 28.a*

- (1) Kada je radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste potrebno promijeniti granice pomorskog dobra, Vlada, odnosno tijelo koje ona ovlasti, donosi odluku da se sukladno lokacijskoj dozvoli za javnu cestu promijene granice pomorskog dobra na način da se određena nekretnina ili njezin dio izuzme iz područja pomorskog dobra.

- (2) Nekretnine izuzete iz područja pomorskog dobra radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste postaju neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske.
- (3) Postupak promjene granica pomorskog dobra iz stavka 1. ovog članka ovlaštena je pokrenuti osoba koja je na temelju članka 26. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (4) Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama općeg dobra i o upisu neotuđivog vlasništva Republike Hrvatske.
- (5) Osoba ovlaštena pokrenuti postupak promjene granice pomorskog dobra dostavlja odluku iz stavka 1. ovog članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe odluke u zemljišnim knjigama.
- (6) Nekretnine, koje su radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno odredbama ovoga članka izuzete iz područja pomorskog dobra, preuzimaju na upravljanje osobe koje su na temelju ovoga Zakona ovlaštene upravljati javnim cestama.
- (7) Na nekretninama koje su radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno odredbama ovoga članka izuzete iz područja pomorskog dobra primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.
- (8) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na izuzimanje nekretnina iz lučkog područja radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

Ukidanje statusa javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske
Članak 28.b

- (1) Kada je radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste za određenu nekretninu ili njezin dio potrebno ukinuti status javnog vodnog dobra, Vlada, odnosno tijelo koje ona ovlasti, donosi odluku da se sukladno lokacijskoj dozvoli za javnu cestu za određenu nekretninu ili njezin dio ukine status javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Postupak ukidanja statusa javnog vodnog dobra ovlaštena je pokrenuti osoba koja je na temelju članka 26. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (3) Odluka iz stavka 1. ovog članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama javnog vodnog dobra i o upisu nekretnine kao neotuđivog vlasništva Republike Hrvatske.
- (4) Osoba ovlaštena pokrenuti postupak za ukidanje statusa javnog vodnog dobra dostavlja odluku iz stavka 1. ovog članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe odluke u zemljišnim knjigama.

- (5) Nekretnine kojima je radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno odredbama ovoga članka ukinut status javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske preuzimaju na upravljanje osobe koje su na temelju ovoga Zakona ovlaštene upravljati javnim cestama.
- (6) Na nekretninama kojima je radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste sukladno odredbama ovoga članka ukinut status javnog vodnog dobra primjenjuju se odredbe ovoga Zakona.
- (7) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na izuzimanje i drugih nekretnina koje se na temelju posebnog propisa smatraju javnim dobrom u vlasništvu Republike Hrvatske.

Članak 13.

Iza članka 32. dodaje se članak 32.a koji glasi:

„Članak 32.a

Odgovornost za štetu koju na javnoj cesti osobama ili na vozilu prouzroči divljač, snosi:

- vozač, ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti i nije postupao po prometnom pravilu ili znaku,
- osoba ovlaštena upravljati javnom cestom prema odredbama ovoga Zakona, ukoliko nije postupala sukladno članku 7. ovoga Zakona,
- osoba koja gospodari lovištem u skladu sa propisima koji uređuju lovstvo, u ostalim slučajevima.“

Članak 14.

U članku 46. dodaje se stavak 1. koji glasi:

"(1) Pod korištenjem cestovnog zemljišta u smislu ovoga Zakona podrazumijeva se građenje na javnoj cesti pratećih uslužnih objekata i obavljanje djelatnosti ugostiteljstva, trgovine, usluga opskrba gorivom, servisnih usluga i slično ili u već izgrađenim pratećim uslužnim objektima na javnoj cesti obavljanje navedene djelatnosti, radi pružanja usluga korisnicima javnih cesta."

Dosadašnji stavak 1. postaje stavak 2.

Članak 15.

U članku 62. u stavku 1. iza točke 10. dodaje se točka 11. koja glasi:

„11. naknada za osnivanje prava služnosti i prava građenja“.

Dosadašnja točka 11. postaje točka 12.

Članak 16.

U članku 63. dodaje se stavak 8. koji glasi:

„(8) Visinu naknade iz članka 62. točke 11. ovoga Zakona propisuje odlukom Vlada.“

Članak 17.

Članak 64. mijenja se i glasi:

„Članak 64.

- (1) Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 62. točke 10. ovoga Zakona uplaćuje se iz državnog proračuna na energente:
 1. Motorne benzine koji se koriste kao pogonska goriva:
 - 1.1. Olovni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31, 2710 11 51, 2710 11 59
 - 1.2. Bezolovni benzin iz tarifnih oznaka KN 2710 11 31, 2710 11 41, 2710 11 45, 2710 11 49
 2. Plinsko ulje iz tarifnih oznaka KN 2710 19 41 do 2710 19 49 koja se koriste kao pogonska goriva.
- (2) Naknada iz stavka 1. ovoga članka uplaćuje se po litri naplaćene trošarine na energente i to:
 - u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o.,
 - u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.“

Članak 18.

U članku 66. stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) Sredstva iz članka 62. točke 6., 7. i 11. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o., koncesionara, županijske uprave za ceste, odnosno u proračun Grada Zagreba, ovisno o ugovoru o korištenju cestovnog zemljišta, ugovoru o obavljanju pratećih djelatnosti, ugovoru o stjecanju prava građenja odnosno ugovoru o osnivanju prava služnosti.“

Članak 19.

Članak 67. mijenja se i glasi:

„Članak 67.

- (1) Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 62. točke 10. ovoga Zakona, iz državnog proračuna uplaćuje se u skladu s odredbom članka 64. ovoga Zakona, na račune Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. i predstavlja kapital (dalje u tekstu: javni kapital) kojim Republika Hrvatska financira građenje i održavanje javnih cesta, povrat kredita kojima se financira građenje autocesta i državnih cesta te dokapitalizaciju Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o., u skladu s programom iz članka 12. ovoga Zakona.

- (2) Razlika između vlastitih prihoda i rashoda ostvarenih u poslovnoj godini nadoknađuje se na teret javnog kapitala iz stavka 1. ovoga članka u skladu s odobrenim planom poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o.“

Članak 20.

- (1) Osobe koje su po posebnom zakonu ili odlukom nadležnog tijela donesenom na temelju posebnog zakona dužne održavati komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta za koje je do stupanja na snagu ovoga Zakona izdana uporabna dozvola, dužne su sukladno članku 7. u dijelu koji se odnosi na članak 24.a ovoga Zakona preuzeti na održavanje i upravljanje komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija izgrađene na ili izvan cestovnog zemljišta u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su osobama koje upravljaju javnom cestom nadoknaditi troškove nastale nakon proteka roka u kojem su bile dužne preuzeti na održavanje i upravljanje komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija.

Članak 21.

- (1) Ako su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona u postupku izvlaštenja radi građenja javne ceste izvlaštene kao opće dobro nekretnine koja nisu u cijelosti lokacijskom dozvolom predviđene kao javna cesta, Vlada, odnosno tijelo koje ona ovlasti, će na prijedlog osobe ovlaštene za upravljanje javnom cestom donijeti odluku da se dio nekretnine koji nije predviđen kao javna cesta izuzima iz pravnog režima općeg dobra i prelazi u vlasništvo Republike Hrvatske, županije ili Grada Zagreba u čiju je korist provedeno izvlaštenje, te im se predaje u posjed i na upravljanje.
- (2) Prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka prilaže se parcelacijski elaborat izrađen na temelju lokacijske dozvole iz stavka 1. ovoga članka.
- (3) Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama općeg dobra i o upisu nekretnina kao vlasništva Republike Hrvatske, županije ili Grada Zagreba.
- (4) Osoba ovlaštena za upravljanje javnom cestom dostavlja odluku iz stavka 1. ovog članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe u zemljišnim knjigama.
- (5) Odlukom iz stavka 1. ovoga članka obvezat će se osobe ovlaštene za upravljanje javnom cestom, koje su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona upravljale nekretninama izuzetim iz režima općeg dobra, da ih predaju u posjed i na upravljanje Republici Hrvatskoj, županiji ili Gradu Zagrebu u roku ne dužem od godine dana od dana donošenja odluke.

- (6) Do preuzimanja u posjed i na upravljanje nekretnina izuzetih iz režima općeg dobra, njima upravlja, za račun i u korist vlasnika, osoba koja je sukladno odredbama ovoga Zakona do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka bila dužna upravljati tim nekretninama.

Članak 22.

- (1) Vlada, odnosno tijelo koje ona ovlasti donijet će, na prijedlog osobe ovlaštene za upravljanje javnom cestom, odluku da se nekretnine koje su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona izvlaštene radi premještanja ili izgradnje infrastrukture izvan cestovnog zemljišta, a koje nisu lokacijskom dozvolom predviđene kao javna cesta, izuzmu iz pravnog režima općeg dobra te postaju vlasništvo Republike Hrvatske i da joj se predaju u posjed i na upravljanje.
- (2) Odluka iz stavka 1. ovoga članka sadrži odredbu o brisanju u zemljišnim knjigama općeg dobra i o upisu nekretnina kao vlasništva Republike Hrvatske.
- (3) Osoba ovlaštena za upravljanje javnom cestom dostavlja odluku iz stavka 1. ovog članka zajedno s parcelacijskim elaboratom nadležnom općinskom državnom odvjetništvu radi provedbe u zemljišnim knjigama.
- (4) Odlukom iz stavka 1. ovoga članka obvezat će se osobe ovlaštene za upravljanje javnom cestom koje su do dana stupanja na snagu ovoga Zakona upravljale nekretninama izuzetim iz režima općeg dobra da ih predaju u posjed i na upravljanje Republici Hrvatskoj, u roku ne dužem od jedne godine od dana donošenja odluke.
- (5) Do preuzimanja u posjed i na upravljanje nekretnina izuzetih iz režima općeg dobra, njima za račun i u korist vlasnika upravlja osoba koja je po odredbama ovoga Zakona do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka bila dužna upravljati tim nekretninama.
- (6) Ugovori o korištenju cestovnog zemljišta sklopljeni u pogledu nekretnina koje su temeljem odluke iz stavka 1. ovoga članka postale vlasništvo Republike Hrvatske prestat će stupanjem na snagu odluke iz stavka 1. ovoga članka.
- (7) Odluka iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se i osobi s kojom je sklopljen ugovor o korištenju cestovnog zemljišta.
- (8) Pravni odnosi između Republike Hrvatske i osoba koje su po posebnim zakonima ovlaštene održavati i upravljati infrastrukturom iz ovoga članka, u pogledu korištenja nekretnina odnosno osnivanja stvarnog prava na nekretninama na kojima je izgrađena infrastruktura, uredit će se po odredbama posebnih zakona koji uređuju korištenje i uporabu određene vrste infrastrukture, u roku od 3 mjeseca od prestanka ugovora iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 23.

- (1) Odredba članka 12. u dijelu koji se odnosi na članak 28.a ovoga Zakona primjenjuje se i na zemljišta koja se po posebnom zakonu smatraju pomorskim dobrom ili lučkim područjem na kojima je već izgrađena javna cesta ili je započeta gradnja ili je po

posebnim propisima izdana dozvola za građenje i rekonstrukciju javne ceste do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

- (2) Postupak izuzimanja iz područja pomorskog dobra odnosno lučkog područja iz stavka 1. ovoga članka ovlaštena je pokrenuti osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno osoba koja je na temelju članka 8. u dijelu koji se odnosi na članak 26. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (3) Na zemljišta koja su temeljem ovoga članka izuzeta iz područja pomorskog dobra, odnosno lučkog područja na odgovarajući se način primjenjuju odredbe iz članka 12. u dijelu koji se odnosi na članak 28.a ovoga Zakona.

Članak 24.

- (1) Odredba članka 12. u dijelu koji se odnosi na članak 28.b ovoga Zakona primjenjuje se i na zemljišta koja se po posebnom zakonu smatraju javnim vodnim dobrom na kojima je već izgrađena javna cesta ili je započeta gradnja ili je po posebnim propisima izdana dozvola za građenje i rekonstrukciju javne ceste do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Postupak ukidanja statusa vodnog dobra ovlaštena je pokrenuti osoba koja je na temelju članka 8. u dijelu koji se odnosi na članak 26. ovoga Zakona ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.
- (3) Na zemljišta na kojima je na temelju ovoga članka ukinut status javnog vodnog dobra na odgovarajući način primjenjuju se odredbe iz članka 12. u dijelu koji se odnosi na članak 28.b ovoga Zakona.
- (4) Odredbe ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na izdvajanje i drugih zemljišta koje se na temelju posebnog propisa smatraju javnim dobrom u vlasništvu Republike Hrvatske.“

Članak 25.

- (1) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom na temelju ovoga Zakona sklopit će ugovore o osnivanju prava služnosti odnosno prava građenja za komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija izgrađene na javnoj cesti do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, s pravnom osobom koja je po posebnom zakonu investitor komunalnih, vodnogospodarskih i energetskih kao i građevina elektroničkih komunikacija, sukladno članku 17. ovoga Zakona.
- (2) Ugovori iz stavka 1. ovoga članka sklopit će se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (3) Sklapanjem ugovora iz stavka 1. ovoga članka prestat će važiti ugovori o korištenju cestovnog zemljišta sklopljeni za građevine iz stavka 1. ovoga članka odnosno prava koja su osobe koje su po posebnom zakonu investitori komunalnih, vodnogospodarskih i energetskih građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija stekle na javnoj cesti na temelju posebnih zakona.

- (4) Ugovori o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na cestovnom zemljištu sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, osim ugovora iz stavka 3. ovoga članka, ostaju na snazi do isteka roka na koji su sklopljeni.

Članak 26.

Vlada će najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti odluku iz članka 16. ovog Zakona.

Članak 27.

Za javne ceste upisane u zemljišne knjige do dana stupanja na snagu ovoga Zakona Državno odvjetništvo provest će postupak usklađivanja upisa sukladno odredbi članka 3. stavka 2. ovoga Zakona u roku ne dužem od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 28.

U cijelom tekstu Zakona o javnim cestama („Narodne novine“, broj 180/04., 82/06., 138/06., 146/08., 152/08., 38/09. i 124/09) riječi: „korisnik koncesije“ u odgovarajućem rodu i padežu zamjenjuje se riječju: „koncesionar“.

Članak 29.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 108. stavka 2. Zakona poljoprivrednom zemljištu („Narodne novine“, broj 152/08.) i članka 86. stavka 3. Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 140/05. i 75/09).

Članak 30.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da utvrdi pročišćeni tekst Zakona o javnim cestama.

Članak 31.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Članak 1.

U praksi u pogledu gospodarskog iskorištavanja, upravljanja i gospodarenja javnom cestom, cestovnim zemljištem i drugim zemljištima na kojima su izgrađene građevine i instalacije radi potrebe javne ceste postoje određeni problemi koji proizlaze upravo iz činjenice da se sva zemljišta koja su na određeni način funkcionalno ili gospodarski vezana za javnu cestu po postupcima uređenim Zakonom prethodno prevode u sustav općih dobara. S jedne strane, pravni režim općih dobara proširen je na sve nekretnine koje se izvlašćuju radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja javnih cesta neovisno o tome što veliki dio tih nekretnina nije u koridoru javne ceste određenom projektom javne ceste, već je izvlašten samo da bi se izmjestila ili izgradila nova komunalna i druga infrastruktura.

Predloženom izmjenom članka 2. Zakona uspostavlja se novi pravni status javnih cesta. Umjesto statusa općeg dobra javna cesta prelazi u režim javnog dobra u općoj uporabi, u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske, na kojima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava osim prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija, uz zadržavanje zakonskog rješenja da se cestovno zemljište može davati na korištenje radi obavljanja pratećih djelatnosti pružanja usluga korisnicima javnih cesta.

Članak 2.

Ovim člankom uređuje se pitanje upisa javne ceste u zemljišne knjige.

Javna cesta se do sada upisivala u zemljišne knjige kao opće dobro. Nakon što se ovim Zakonom promijeni pravni status javne ceste, one će se u zemljišne knjige upisivati kao javno dobro u neotuđivom vlasništvu Republike Hrvatske, a u zemljišne knjige upisivat će se i subjekti koji su na temelju Zakona o javnim cestama ovlašteni upravljati javnom cestom.

Nadalje, odredbama ovoga članka propisuje se način upisa u zemljišne knjige prava služnosti, prava građenja i prava koncesije kao i upis korištenje cestovnog zemljišta.

Članak 3.

Odredbama ovoga članka ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske ili tijelo koje ona ovlasti da može oduzeti javnoj cesti ili njezinom dijelu status javnog dobra u općoj uporabi.

Članak 4.

Ovim člankom predlaže se izuzimanje elektroničkog sustava za naplatu cestarine, kao oblika bezgotovinskog plaćanja cestarine, od primjene Zakona o institucijama za elektronički novac („Narodne novine“, broj 117/08. i 74/09.). Naime elektronički sustavi za naplatu cestarine (SMART kartice i ENC uređaji), smatraju se elektronskim novcem u smislu rečenog Zakona. Na temelju rečenog Zakona, Hrvatske autoceste d.o.o. i svi koncesionari autocesta morali bi se uskladiti s tim Zakonom do 31. prosinca 2010. godine, što bi nadalje značilo da bi morali

osnovati instituciju za elektronički novac (društvo kćer) za izdavanje elektroničkog novca, s temeljnim kapitalom od 8 milijuna kuna i koja bi trebala poslovati kao kreditna institucija. S obzirom na način na koji su djelatnost upravljanja autocestama i sustav naplate cestarine propisani Zakonom o javnim cestama te na svrhu osnivanja i predmet poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o., elektronički sustav za naplatu cestarine ne može se smatrati elektroničkim novcem. Stoga je bilo nužno predložiti predmetnu dopunu Zakona.

Članak 5.

Ovim člankom naziv glave "II PLANIRANJE, GRAĐENJE, REKONSTRUIRANJE I ODRŽAVANJE JAVNIH CESTA" promijenjen je u naziv "II PLANIRANJE I UPRAVLJANJE JAVNIH CESTA" jer, u smislu Zakona o javnim cestama, građenje i rekonstrukcije javnih cesta, održavanje javnih cesta i ostali poslovi upravljanja javnim cestama, koji su propisani u navedenoj glavi, predstavljaju poslove upravljanja javnih cesta.

Članak 6.

Ovim se člankom mijenja važeći članak 17. Zakona, koji propisuje da troškove izrade projekta i građenja komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija na javnim cestama, koje se grade prilikom građenja ili rekonstrukcije javne ceste, snosi investitor tih građevina, a investitor javne ceste je dužan snositi sve troškove vezane za izmještanje postojećih komunalnih i drugih građevina izvan cestovnog zemljišta. Predloženim izmjenama zadržavaju se navedeni odnosi, uz jasniji izričaj odredbi. Ujedno se vezano za promjene pravnog statusa javnih cesta iz članka 1. ovoga Zakona određuju subjekti ovlaštene za sklapanje ugovora o osnivanju prava služnosti i prava građenja radi građenja komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija na javnim cestama.

Članak 7.

Ovim člankom dopunjuje se Zakon s člankom 24.a u kojem se uređuje preuzimanje održavanja i upravljanja infrastrukture koju su Hrvatske autoceste d.o.o., Hrvatske ceste d.o.o., županijske uprave za ceste odnosno upravno tijelo Grada Zagreba izgradili za potrebe javne ceste na ili izvan cestovnog zemljišta. Osnovno pravilo koje se uređuje u članku 24.a jest da osobe ovlaštene za upravljanje javnom cestom ne održavaju i ne upravljaju same komunalnom, vodnogospodarskom i energetskom infrastrukturom niti infrastrukturom elektroničkih komunikacija, već su poslove odražavanja i upravljanja dužne preuzeti osobe koje su ih po posebnom zakonu ovlaštene održavati, te su za to registrirane, specijalizirane i opremljene.

Stavkom 4. članka 24.a primjena tog članka proširuje se i na građevine koje je investitor javne ceste bio dužan izgraditi na ili izvan cestovnog zemljišta na temelju posebnih zakona ili odluka nadležnih tijela donesenih na temelju zakona kojima se izgradnja javne ceste uvjetuje izgradnjom odgovarajuće infrastrukture i ostalih građevina na i izvan cestovnog zemljišta.

Stavkom 5. članka 24.a primjena tog članka proširuje se i na održavanje građevina izgrađenih na cestovnom zemljištu (komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija), koja ne služi za potrebe javne ceste.

Članak 8.

Izmjena članka 26. Zakona posljedica je činjenice da se sada važeća odredba nadovezuje na članke 10. i 11. Zakona o izvlaštenju, koji je uređivao izradu i podnošenje plana izvlaštenja kao jedne od isprava nužnih za provođenje postupka izvlaštenja općenito. Člankom 10. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju („Narodne novine“, broj 79/06.) brisane su odredbe članka 10. i 11. Zakona o izvlaštenju u cijelosti. Takvom intervencijom u Zakonu o izvlaštenju, plan izvlaštenja prestao je biti pretpostavkom provođenja izvlaštenja, pa je time i odredba članka 26. stavka 3. izgubila uporište u matičnom propisu na koji se oslanja. Iz tog razloga predloženom izmjenom članka 26. u stavku 3. propisano je samo da se uz prijedlog za izvlaštenje nekretnina prilažu parcelacijski elaborat odnosno elaborat nepotpunog izvlaštenja kojima se osnivaju čestice javne ceste odnosno kojima se kao način uporabe katastarske čestice određuje javna cesta. Time je osigurano da se u postupku izvlaštenja uvijek podnese projekt javne ceste koji sadrži odgovarajuće elaborate koji su nužni za parcelaciju i osnivanje katastarskih čestica na kojima će se nalaziti javna cesta, pa tako i za upis tih čestica u katastru i zemljišnoj knjizi kao javno dobro u smislu članka 1. ovoga Zakona.

Za razliku od važećeg rješenja prema kojem su nekretnine izvlaštenjem postajale općim dobrom, predloženim izmjenama Zakona zemljište za izgradnju javne ceste izvlaštenjem prelazi u javno dobro u neotuđivo vlasništvo Republike Hrvatske. U ovom članku propisuje se također da prijedlog za izvlaštenje nekretnina radi građenja i održavanja autoceste podnose Hrvatske autoceste d.o.o., za državne ceste Hrvatske ceste d.o.o., a za županijske i lokalne ceste upravno tijelo Grada Zagreba odnosno županijska uprava za ceste koje upravljaju županijskim i lokalnim cestama.

Članak 9.

Novim člancima 26.a do 26.d uređuju se imovinskopravni odnosi koji nastaju u posebnim slučajevima izvlaštenja koji se provode radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste. Osnovno pravilo jest da se i na te postupke izvlaštenja na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o javnim cestama po kojima se ti poslovi smatraju poslovima građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste, te se smatraju da su u interesu Republike Hrvatske.

Prijedlog za izvlaštenje ovlaštene su podnijeti osobe koje su temeljem članka 26. ovlaštene podnijeti prijedlog za izvlaštenje nekretnine potrebne za građenje, rekonstrukciju ili održavanje javne ceste. Međutim, pravni učinci izvlaštenja su različiti od onih koji temeljem članka 26. nastaju u pogledu nekretnina obuhvaćenih projektom javne ceste. S obzirom na to da se nekretnine koje su izvlaštene radi izmještanja ili gradnje nove infrastrukture ne nalaze u koridoru javne ceste, one i dalje ostaju u vlasničkom pravnom režimu tj. postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Isto pravilo vrijedi i za nekretnine koje su samo djelomično obuhvaćene koridorom javne ceste. Dijelovi tih nekretnina koji nisu obuhvaćeni projektom javne ceste izvlaštenjem također postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Posebno pravno uređenje pravnih učinaka izvlaštenja za dijelove nekretnina izvan koridora javne ceste iziskivalo je i posebno uređenje pravnih odnosa na tim nekretninama u pogledu predaje nekretnina u posjed osobama koje su izvlaštenjem postale vlasnici, kao i pravnih odnosa između vlasnika i osoba koje su ovlaštene odnosno dužne po posebnim propisima održavati i upravljati izmještenom ili novoizgrađenom infrastrukturom na izvlaštenim nekretninama izvan koridora javne ceste.

Članak 10.

Ovim izmjenama stavka 1. i 2. članka 27. Zakona na jasan način određuje se tko je ovlašten stupiti u posjed nekretnina za gradnju javne ceste tijekom postupka izvlaštenja. U posjed je ovlaštena stupiti osoba koja je temeljem Zakona ovlaštena graditi, rekonstruirati i održavati javne ceste. Republika Hrvatska kao korisnik izvlaštenja ne stupa u posjed izvlaštenih nekretnina, budući da je Zakon za to ovlastio posebne pravne subjekte.

Novim stavkom 5. članka 27. Zakona primjena odredbi toga članka o ustupanju u posjed izvlaštenih nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju proširuje se i na nekretnine koje su izvlaštene temeljem članka 26.a do 26.d ovoga Zakona.

Članak 11.

S obzirom na predloženo rješenje iz članka 1. ovog Zakona o statusu javne ceste kao javnog dobra u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, ovim člankom određuje se da se ne plaća naknada za zemljište kada se javne ceste grade, rekonstruiraju ili održavaju na nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

Također se propisuje da se ne plaća naknada za prava prenesena prema posebnom zakonu za izdvajanje iz šumsko-gospodarskog područja šuma i šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta. Isto tako u slučaju gradnje, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta na poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu Republike Hrvatske ne plaća se naknada za zemljište niti naknada zbog umanjavanja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku propisana posebnim zakonom. Zakon o javnim cestama sadržavao je takve odredbe, u nešto drugačijem izričaju, no iste su bile stavljene van snage odnosno izmijenjene posebnim zakonima kojima se uređuje gospodarenje šumama i poljoprivrednim zemljištem.

Članak 12.

Ove dopune predlažu se radi učinkovitog i gospodarski isplativog gospodarenja i upravljanja javnom cestom koje se može ostvariti jedino ako je za cijeli koridor javne ceste uspostavljen isti pravni režim koji omogućuje da svi dijelovi javne ceste budu podvrgnuti istom sustavu upravljanja, gospodarenja, izgradnje, dodjele koncesije i dr. To je moguće ako za sva zemljišta na kojima je izgrađena javna ceste vrijedi isti poseban pravni režim uređen Zakonom.

Stoga se člankom 28.a uređuje promjena granice pomorskog dobra kada je to potrebno radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste. Predlaže se da Vlada odnosno tijelo koje ona ovlasti, radi promjene granice pomorskog dobra, donese odgovarajuću odluku kojom se to zemljište izuzima iz posebnog pravnog režima uređenog Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama. Pritom bi to zemljište prešlo u režim javnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske i na njega bi se primjenjivao Zakon o javnim cestama, a ne više Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama. Člankom 28.a predlaže se i tko bi bio ovlašten podnijeti prijedlog za postupak promjene granice pomorskog dobra. Radi ostvarivanja efikasnosti postupaka u kojima se ostvaruju sve nužne pretpostavke za početak poslova gradnje, rekonstrukcije i održavanja javne ceste bilo bi najjednostavnije da taj postupak pokreću iste osobe koje su u svakom konkretnom slučaju ovlaštene pokrenuti postupak izvlaštenja

nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste. Odredbe članka 28.a na odgovarajući bi se način primjenjivale i na izuzimanje zemljišta iz lučkog područja, radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste.

Članak 28.b uređuje promjenu namjene javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske. Po analogiji sa člankom 28.a predlaže se da Vlada odnosno drugo tijelo koje ona ovlasti donese odluku kojom se za određeno zemljište ukida status javnog vodnog dobra u vlasništvu Republike Hrvatske radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javne ceste. Na temelju te odluke odnosno zemljište ne bi promijenilo svoj vlasničkopravni režim – ono bi ostalo u vlasništvu Republike Hrvatske, ne bi se moglo opteretiti niti otuđiti, odnosno ono bi se podvrglo istom pravnom režimu kao i zemljište koje se na temelju članka 26. Zakona izvlašćuju radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja javne ceste.

Odredbe članka 28.b na odgovarajući bi se način primjenjivale i na druga zemljišta koja se na temelju posebnog propisa smatraju javnim dobrima u vlasništvu Republike Hrvatske.

Članak 13.

Ovim člankom predlaže se na drukčiji način riješiti pitanje odgovornosti za štetu nastalu na vozilu zbog iznenadnog naleta divljači na javnu cestu. Naime, Zakonom o lovstvu („ Narodne novine“, broj 140/05. i 75/09.) člankom 86. stavkom 3. propisano je da odgovornost za nastalu štetu na vozilu snosi vozač ukoliko nije prilagodio brzinu kretanja uvjetima na cesti, tako da može pravovremeno postupiti po prometnom pravilu ili znaku, a u protivnom pravna osoba koja gospodari prometnicom na kojoj je šteta nastala. Iznimno od ove odredbe štetu snosi ovlaštenik prava lova, ako je šteta uvjetovana vršenjem skupnog lova. Ovakvom odredbom odstupa se od obvezno pravnog principa da za štetu nastalu na vozilu zbog naleta divljači odgovara osoba koja gospodari lovištem iz čijeg područja potječe divljač koja je takvu štetu prouzročila po kriterijima objektivne odgovornosti. Nadalje, ovom odredbom Zakona o lovstvu, kojom se intervenira u dosadašnju objektivnu odgovornost osobe koja gospodari lovištem neosnovano i neutemeljeno se zadire u osnovne principe hrvatskog obveznog prava i Zakona o obveznim odnosima, a objektivna odgovornost se prebacuje na osobu koja upravlja prometnicom na čijoj strani u odnosu na prouzročenu štetu ne postoji nikakva uzročna veza koja bi mogla biti temelj objektivnoj odgovornosti. Stoga se predlaže da su osobe koje upravljaju javnom cestom odgovorne samo ukoliko nisu postupale sukladno članku 7. Zakona.

Članak 14.

Ovom odredbom dopunjuje se važeći članak 46. Zakona definicijom prava korištenja cestovnoga zemljišta, što se u primjeni Zakona pokazalo potrebnim pojasniti.

Članak 15. i 16.

Promjenom pravnog statusa javnih cesta omogućeno je osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih i energetskih građevina kao i građevina elektroničkih komunikacija. Slijedom toga predložena je dopuna važećeg članka 62. Zakona na način da se odredi naknada za prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, kao jedan od izvora financiranja javnih cesta.

S tim u svezi nužno je dopuniti i važeće odredbe članka 63. o visini naknade za prava služnosti i naknade za prava građenja na javnoj cesti.

Članak 17.

Zakon o trošarinama („Narodne novine“, broj 83/09.) usvojen je u srpnju 2009. godine, a stupa na snagu 1. siječnja 2010. godine. Člankom 70. stavkom 3. toga Zakona propisana je visina trošarine na motorne benzine koji se koriste kao pogonska goriva i to: olovni i bezolovni benzin te plinsko ulje za pogon, s time da visina trošarine uključuje i naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 64. Zakona o javnim cestama.

Obzirom da je naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta uključena u trošarinu prema Zakonu o trošarinama, prihod je državnog proračuna. Sukladno navedenom potrebno je izvršiti izmjene članka 64. Zakona o javnim cestama.

Članak 18.

Vezano uz odredbe članka 15. i 16. ovoga Zakona u članku 18. dopunjava se važeća odredba 66. Zakona o javnim cestama o uplati na račune naknade za prava služnosti i naknade za prava građenja na javnoj cesti.

Članak 19.

Ovom odredbom se radi provedbe Zakona o trošarinama, a vezano na predloženo rješenje iz članka 17. ovoga Zakona, na odgovarajući način usklađuje važeća odredba članka 67. Zakona o javnim cestama.

Članak 20., 21., 22., 23. i 24.

Ovim člancima proširuje se primjena predloženih izmjena i dopuna Zakona i na pravne odnose nastale prije njihovog donošenja. Posebnim prijelaznim odredbama uređuje se prijelaz na novi režim za svaki novouređeni aspekt pravnih odnosa na javnoj cesti: preuzimanje upravljanja i održavanja infrastrukture izgrađena na ili izvan cestovnog zemljišta, nekretnine izvlaštene izvan koridora javne ceste, promjena namjene zemljišta u drugim posebnim režimima. Osnovno pravilo na kojem se temelje prelazne odredbe jest da se i za pravne odnose nastale do izmjena i dopuna uspostavljaju novi odnosi sukladno predloženim dopunama Zakona.

U pogledu održavanja i upravljanja komunalnom i drugom infrastrukturom izgrađenom na ili izvan cestovnog zemljišta predviđa se obveza preuzimanja upravljanja i održavanja za osobe koje su po posebnom zakonu dužne održavati i upravljati određenom infrastrukturom.

Posebno pravno uređenje imovinskopravnih odnosa nastalih izvlaštenjem nekretnina kod kojih je samo dio obuhvaćen projektom javne ceste i nekretnina na koje je izvan koridora javne ceste potrebno izmjestiti ili izgraditi novu komunalnu, vodnogospodarsku i energetska infrastrukturu te infrastrukturu vezanu za elektroničke komunikacije zahtijeva i odgovarajuće prijelazne odredbe temeljem kojih bi se isti pravni režim uspostavio i za nekretnine koje su do stupanja na snagu izmjenjena i dopuna Zakona već bile izvlaštene i postale opće dobro premda

nisu obuhvaćene koridom javne ceste. Na temelju ovoga Zakona za te nekretnine uspostavlja se novi pravni režim i one postaju vlasništvo Republike Hrvatske. Pritom se i u pogledu posjedovanja i korištenja tim nekretninama uspostavlja isti pravni režim koji je novim odredbama u članku 26.a do 26.d uređen za nekretnine izvlaštene radi izmještanja ili gradnje komunalne i druge infrastrukture.

O promjeni granice, izuzimanju ili ukidanju posebnog statusa nekretnina koje su opća dobra ili javna dobra u općoj uporabi na prijedlog osobe koja upravlja javnom cestom odnosno osobe koja je ovlaštena podnijeti prijedlog za izvlaštenje odlučuje Vlada Republike Hrvatske ili tijelo koje ona ovlasti. Nakon što Vlada Republike Hrvatske odnosno tijelo koje ona ovlasti donese takvu odluku, na ta se zemljišta na odgovarajući način primjenjuju ista pravila kao i na zemljišta za koja je takva odluka donijeta već u postupku građenja javne ceste po novim odredbama 28.a i 28.b.

Članak 25.

Zbog izmjena koje se predlažu u članku 1. ovoga Zakona o promjeni pravnog statusa javnih cesta u javno dobro u vlasništvu Republike Hrvatske na kojemu se, u okvirima propisanim Zakonom, mogu stjecati prava služnosti i prava građenja radi izgradnje komunalnih, vodnogospodarskih i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija, nužno je odrediti rok u kojem će se sklopiti ugovori radi stjecanja prava služnosti i prava građenja na cestovnom zemljištu. Također se određuje da do sklapanja navedenih ugovora ostaju na snazi ugovori o korištenju cestovnog zemljišta za komunalne, vodnogospodarske i energetske građevine kao i građevine elektroničkih komunikacija. Svi ostali ugovori o korištenju cestovnog zemljišta i obavljanju pratećih djelatnosti na cestovnom zemljištu sklopljeni do dana stupanja na snagu ovoga Zakona ostaju na snazi do isteka roka na koji su sklopljeni.

Članak 26.

Vezano uz odredbe članka 16. ovoga Zakona kojim je Vlada Republike Hrvatske ovlaštena propisati visinu naknade za osnivanje prava služnosti i prava građenja na javnoj cesti, u ovom se članku određuje rok u kojem je Vlada Republike Hrvatske dužna donijeti navedeni propis.

Članak 27.

Ovim člankom se određuje da će za javne ceste upisane u zemljišne knjige do dana stupanja na snagu ovoga Zakona Državno odvjetništvo provesti postupak usklađivanja upisa u roku ne dužem od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 28.

Ovim člankom provodi se usklađivanje terminologije vezane uz koncesije sa Zakonom o koncesijama.

Članak 29.

Ovim člankom propisuje se koje odredbe posebnih zakona prestaju važiti danom stupanja na snagu ovoga Zakona, jer se predmetno pitanja uređuje ovim Zakonom.

Članak 30.

Radi bolje i lakše preglednosti, imajući u vidu da je do predmetnih izmjena Zakon sedam puta bio mijenjan i dopunjavan, ovim se člankom propisuje obveza utvrđivanja pročišćenog teksta Zakona o javnim cestama.

Članak 31.

Određuje stupanje na snagu ovoga Zakona.

TEKST ODREDABA VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ILI DOPUNJUJU**Članak 2.**

Javne ceste su opće dobro i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi.

Članak 3.

(1) Javnu cestu čine:

- cestovna građevina (posteljica, donji stroj kolnika, kolnička konstrukcija, most, vijadukt, podvožnjak, nadvožnjak, propust, tunel, galerija, potporni i obložni zid, nasip, pothodnik i nathodnik),
- građevine za odvodnju ceste i pročišćavanje vode,
- zemljišni pojas s obiju strana ceste potreban za nesmetano održavanje ceste širine prema projektu ceste, a najmanje jedan metar računajući od crte koja spaja krajnje točke poprečnog presjeka ceste,
- zračni prostor iznad kolnika u visini 7 m,
- cestovno zemljište u površini koju čine površina zemljišta na kojoj prema projektu treba izgraditi ili je izgrađena cestovna građevina, površina zemljišnog pojasa te površina zemljišta na kojima su prema projektu ceste izgrađene ili se trebaju izgraditi građevine za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima te naplatu cestarine predviđeni projektom ceste (objekti za održavanje cesta, upravljanje i nadzor prometa, naplatu cestarine, benzinske postaje, servisi, parkirališta, odmorišta itd.),
- građevine na cestovnom zemljištu, za potrebe održavanja ceste i pružanja usluga vozačima i putnicima te naplatu cestarine, predviđene projektom ceste,
- stabilni mjerni objekti i uređaji za nadzor vozila,
- priključci na javnu cestu izgrađeni na cestovnom zemljištu,
- prometni znakovi i uređaji za nadzor i sigurno vođenje prometa i oprema ceste (prometni znakovi, svjetlosni uređaji, telekomunikacijski stabilni uređaji, instalacije i rasvjeta u funkciji prometa, cestovne značke, detektori-brojači prometa, instalacije, uređaji i oprema u tunelima, oprema parkirališta, odmorišta i slično),
- građevine i oprema za zaštitu ceste, prometa i okoliša (snjegobrani, vjetrobrani, zaštita od osulina i nanosa, zaštitne i sigurnosne ograde, zaštita od buke i drugih štetnih utjecaja na okoliš i slično).

(2) Javna cesta iz stavka 1. ovoga članka upisuje se u zemljišne knjige kao opće dobro u skladu s propisima koji uređuju zemljišnoknjižne upise.

Članak 17.

- (1) Ako se prilikom građenja ili rekonstrukcije javne ceste predviđa i građenje komunalnih, vodnogospodarskih, energetske ili drugih građevina unutar cestovnog zemljišta, projekt mora obuhvatiti i te građevine i radove koji će se izvesti na površini, odnosno ispod ili iznad površine ceste.
- (2) Troškove izrade projekata i građenja građevine iz stavka 1. ovoga članka snosi investitor komunalnih, osim javnih površina (pješačkih staza i zelenih površina) te javne rasvjete, vodnogospodarskih, energetske ili drugih građevina.

- (3) Prava i obveze investitora komunalnih, vodnogospodarskih, energetske ili drugih građevina utvrđuju se ugovorom s Hrvatskim autocestama d.o.o., Hrvatskim cestama d.o.o., županijskom upravom za ceste, korisnikom koncesije odnosno Upravnim tijelom Grada Zagreba koje upravlja javnom cestom iz stavka 1. ovog članka.
- (4) Ako se građenjem ili rekonstrukcijom javne ceste zadire u komunalne, vodnogospodarske, energetske ili druge građevine, troškove izrade projekata, građenja ili rekonstrukcije tih građevina snosi investitor javne ceste.

Članak 26.

- (1) Građenje, rekonstrukcija i održavanje javnih cesta u interesu je Republike Hrvatske.
- (2) Ako ovim Zakonom nije drukčije određeno, na postupak izvlaštenja nekretnina radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta primjenjuju se propisi o izvlaštenju.
- (3) Uz prijedlog za izvlaštenje nekretnina potrebnih za izgradnju javnih cesta nije potrebno prilagati plan izvlaštenja nekretnina kada su priloženi parcelacijski i drugi elaborati kao osnova za izvlaštenje nekretnina.
- (4) Vlasnik izvlaštene nekretnine radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta ima pravo na naknadu sukladno zakonu kojim je uređeno izvlaštenje, a može mu se umjesto naknade dati u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (5) Iznimno od odredbe stavka 4. ovoga članka, vlasniku izvlaštene stambene ili poslovne zgrade daje se u vlasništvo druga odgovarajuća nekretnina iste namjene odnosno vrijednosti.
- (6) Izvlaštenjem, nekretnine postaju opće dobro od interesa za Republiku Hrvatsku i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi.
- (7) Kad se izvlaštenje provodi radi građenja i održavanja autoceste ili državne ceste u ime i za račun Republike Hrvatske, prijedlog za izvlaštenje nekretnine radi građenja i održavanja javne ceste podnosi tijelo ili osoba koja je po odredbama ovoga Zakona ovlaštena upravljati autocestama, odnosno državnim cestama.
- (8) Kad se izvlaštenje provodi radi građenja, rekonstrukcije i održavanja županijske i lokalne ceste u ime i za račun županije, odnosno Grada Zagreba, prijedlog za izvlaštenje nekretnine radi građenja i održavanja javnih cesta podnosi tijelo ili osoba koja je po odredbama ovoga Zakona ovlaštena upravljati županijskim i lokalnim cestama.
- (9) Prijedlog za izvlaštenje u ime i za račun Republike Hrvatske može podnijeti i korisnik koncesije ako je na to posebno ovlašten ugovorom o koncesiji sklopljenim po odredbama ovoga Zakona.
- (10) Kada se radi građenja, rekonstrukcije ili održavanja autoceste ili državne ceste izvlašćuje nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, ne plaća se naknada za izvlaštene nekretnine.

Članak 27.

- (1) Ako korisnik izvlaštenja želi stupiti u posjed nekretnina prije pravomoćnosti rješenja o izvlaštenju, podnosi zahtjev za stupanjem u posjed nadležnom uredu državne uprave u županiji, odnosno uredu za imovinskopравne poslove Grada Zagreba.
- (2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka odobrit će se ako korisnik izvlaštenja podnese dokaz da je prijašnjem vlasniku isplaćena naknada sukladno posebnim propisima o izvlaštenju,

odnosno da mu je navedena naknada stavljena na raspolaganje, odnosno dokaz da je prijašnji vlasnik odbio primiti naknadu.

- (3) O stupanju u posjed izvlaštenih nekretnina iz stavka 2. rješenje donosi nadležni ured državne uprave u županiji odnosno ured za imovinsko-pravne poslove Grada Zagreba u roku od 3 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (4) Žalba protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 28.

U slučaju izdvajanja iz šumsko-gospodarskog područja šuma i šumskog zemljišta radi građenja, rekonstrukcije i održavanja javnih cesta u korist Republike Hrvatske, županije, odnosno Grada Zagreba, ne plaća se naknada za prava prenesena prema posebnom zakonu kojim se uređuje gospodarenje šumama.

Članak 46.

Ovlašćuje se ministar da propiše uvjete i način korištenja cestovnog zemljišta, uvjete i postupak povjeravanja te prava i obveze u svezi s obavljanjem pratećih djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, benzinske postaje, servisi i dr.) na cestovnom zemljištu.

Članak 62.

- (1) Izvori sredstava za financiranje javnih cesta jesu:
 - 1) godišnja naknada za uporabu javnih cesta, koja se plaća pri registraciji motornih i priključnih vozila,
 - 2) cestarina za uporabu autoceste i objekta s naplatom (most, tunel, vijadukt i sl.),
 - 3) naknada za uporabu javnih cesta motornim i priključnim vozilima registriranim izvan Republike Hrvatske,
 - 4) naknada za izvanredni prijevoz,
 - 5) korisnička naknada,
 - 6) naknada za korištenje cestovnog zemljišta,
 - 7) naknada za obavljanje pratećih djelatnosti,
 - 8) naknada za koncesije,
 - 9) sredstva državnog proračuna, proračuna županija, odnosno proračuna Grada Zagreba,
 - 10) naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta,
 - 11) ostali izvori.
- (2) Za uporabu istog dijela javne ceste ne može se za bilo koju kategoriju vozila istodobno naplaćivati naknada iz stavka 1. točke 2. i točke 5. ovoga članka, osim za uporabu pojedinačnih objekata (most, tunel, vijadukt i sl.).

Članak 63.

- (1) Visinu naknade iz članka 62. točke 1. ovoga Zakona utvrđuje ministar.
- (2) Visinu cestarine i sustav naplate cestarine iz članka 62. točke 2. ovoga Zakona utvrđuju Hrvatske autoceste d.o.o. uz suglasnost Vlade, a za javne ceste u koncesiji korisnik koncesije.

- (3) Visina naknade iz članka 62. točke 3. ovoga Zakona utvrđuje se sukladno posebnim propisima.
- (4) Mjerila za izračun naknada iz članka 62. točke 4., 6. i 7. ovoga Zakona propisuje ministar.
- (5) Visinu naknade iz članka 62. točke 8. ovoga Zakona utvrđuje davatelj koncesije.
- (6) Korisnička naknada može se uvesti za korištenje mreže javnih cesta ili dijela mreže javnih cesta za motorna i priključna vozila namijenjena isključivo za prijevoz tereta čija ukupna masa prelazi 3,5 tone.
- (7) Odluku o uvođenju i visini korisničke naknade donosi Vlada.

Članak 64.

- (1) Naknadu za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 62. točke 10. ovoga Zakona plaćaju proizvođači i uvoznici naftnih derivata te nadležno tijelo državne uprave za robne zalihe za:
 - motorne benzine, olovne i bezolovne, neovisno o oktanskoj vrijednosti i komercijalnom nazivu,
 - dizelska goriva, neovisno o oktanskoj vrijednosti i komercijalnom nazivu
- (2) Naknada iz stavka 1. ovoga članka ne plaća se na euro dizel gorivo obojeno plavom bojom, ulje za loženje extra lako i lako specijalno (EL i LS), sve vrste ulja za loženje lakog, srednjeg i teškog, mlazno gorivo i zrakoplovni benzin, ukapljeni naftni plin i sve vrste petroleja.
- (3) Ako se naftni derivati uvoze u svoje ime, a za tuđi račun, tada naknadu plaća korisnik uvoza.
- (4) Naknada iz stavka 1. ovoga članka plaća se po litri isporučenih i uvezenih naftnih derivata i to:
 - u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih autocesta d.o.o.
 - u iznosu od 0,60 kuna na račun Hrvatskih cesta d.o.o.
- (5) U pogledu nastanka obveze obračunavanja naknade, rokova za uplatu, oslobađanja od plaćanja i prava na povrat naknade, nadzora obračunavanja i plaćanja naknade te vođenja evidencija odgovarajuće se primjenjuju odredbe Zakona o posebnom porezu na naftne derivate, a u pogledu naplate naknade, žalbenog postupka, prekršaja i zastare primjenjuju se odredbe Općeg poreznog zakona, dok se u pitanjima koja nisu uređena ovim zakonima primjenjuje Zakon o općem upravnom postupku.

Članak 66.

- (1) Sredstva iz članka 62. točke 1. ovoga Zakona uplaćuju se na račun županijske uprave za ceste, odnosno proračuna Grada Zagreba i koriste za županijske i lokalne ceste na području županije, odnosno Grada Zagreba u kojoj su ostvarena. Način naplate,

postupak uplate sredstava na račune županijskih uprava za ceste, odnosno proračuna Grada Zagreba, vođenje evidencije i ovlast za provođenje kontrole nad postupkom naplate propisuje ministar financija.

- (2) Sredstva iz članka 62. točke 2. ovoga Zakona od cestarine na autocestama i posebnim objektima s naplatom na državnim cestama uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o. sredstva od cestarine na autocestama i objektima s naplatom u koncesiji na račun korisnika koncesije.
- (3) Sredstva iz članka 62. točke 3. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih cesta d.o.o.
- (4) Sredstva iz članka 62. točke 4. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih cesta d.o.o. Kada su dozvolu za izvanredni prijevoz izdale Hrvatske autoceste d.o.o., županijska uprava za ceste, odnosno korisnik koncesije, sredstva se uplaćuju na račun izdavatelja dozvole. Kada je dozvolu za izvanredni prijevoz izdalo Upravno tijelo Grada Zagreba, sredstva se uplaćuju u proračun Grada Zagreba.
- (5) Sredstva iz članka 62. točke 6. i 7. ovoga Zakona uplaćuju se na račun Hrvatskih autocesta d.o.o., Hrvatskih cesta d.o.o., županijske uprave za ceste, odnosno u proračun Grada Zagreba, ovisno o ugovoru o korištenju cestovnog zemljišta, odnosno ugovoru o obavljanju pratećih djelatnosti.
- (6) Sredstva iz članka 62. točke 8. ovoga Zakona uplaćuju se u državni proračun.

Članak 67.

- (1) Naknada za financiranje građenja i održavanja javnih cesta iz članka 62. točke 10. ovoga Zakona koju plaćaju proizvođači i uvoznici naftnih derivata te nadležno tijelo državne uprave za robne zalihe u skladu s odredbom članka 64. ovoga Zakona uplaćuje se na račune Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o. i predstavlja kapital (dalje u tekstu: javni kapital) kojim Republika Hrvatska financira građenje i održavanje javnih cesta, povrat kredita kojima se financira građenje državnih cesta te dokapitalizaciju Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o., u skladu s programom iz članka 12. ovoga Zakona.
- (2) Razlika između vlastitih prihoda i rashoda ostvarenih u poslovnoj godini nadoknađuje se na teret javnog kapitala iz stavka 1. ovoga članka u skladu s odobrenim planom poslovanja Hrvatskih autocesta d.o.o. i Hrvatskih cesta d.o.o.